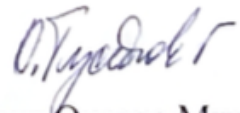

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Навчально-науковий інститут філології
Кафедра теорії і практики перекладу романських мов
імені Миколи Зерова

«Особливості функціонування свфемізмів в текстах україномовної та іспаномовної преси та їх переклад (на матеріалі співвідносних текстів)»

Кваліфікаційна робота
освітнього ступеня «бакалавр»
студентки 4 курсу, освітньої програми
«Переклад з іспанської та з англійської мов»,
спеціальність — 035.051 Філологія
Романські мови та літератури
(переклад включно), перша - іспанська
Юлія Анатоліївна ГОРОДІВСЬКА

 Науковий керівник:
доцент Оксана Миколаївна ГУСЕЙНОВА

«Допущено до захисту»

Протокол засідання кафедри
теорії і практики перекладу
романських мов імені Миколи Зерова

протокол № ____ від « ____ » _____ 2026 року
в.о завідувача кафедри (підпис)
к. ф. н. доц. Циркунова І. В.

АНОТАЦІЯ

Бакалаврська робота присвячена комплексному дослідженню специфіки функціонування евфемізмів у сучасному публіцистичному дискурсі та особливостям їхнього перекладу на матеріалі співвідносних текстів іспаномовної та україномовної преси. Актуальність дослідження визначається стрімким зростанням ролі евфемізмів в умовах глобальних криз та інформаційних війн, що вимагає їх адекватного відтворення, розшифрування прихованих смислів та забезпечення об'єктивності медіапростору. Об'єктом дослідження виступають структурно-семантичних та лінгвопрагматичних особливості евфемізмів у двомовному медіадискурсі, а предметом — стратегії та лексико-граматичні трансформації, що застосовуються для їх перекладу іспанською та українською мовами.

Мета роботи полягає в дослідженні специфіки іспано- та україномовних медійних евфемізмів для встановлення перекладацьких трансформацій і шляхів вирішення проблем їх відтворення. Для реалізації поставленої мети було систематизовано евфемізми відповідно до політичної, економічної, соціальної, військової та медичної сфер, а також здійснено порівняльний аналіз статей українською та іспанською мовами відповідно до тематичної схожості, опублікованих у період з 2024 по 2026 роки. Використання методів контекстуального, дискурсивного, семантичного та зіставного аналізу дозволило виокремити три ключові перекладацькі стратегії: збереження евфемізації, її нейтралізацію та власне евфемізацію.

Результати дослідження доводять, що успішне відтворення евфемізмів вимагає відмови від буквалізму на користь функціонально-прагматичного підходу шляхом залучення таких трансформацій, як функціональна заміна, модуляція, конкретизація та описовий переклад. Робота має вагоме прикладне значення і може бути використана в перекладознавчій практиці, медіалінгвістиці, журналістиці.

Ключові слова: *евфемізм, медіадискурс, перекладацькі стратегії, перекладацькі трансформації, зіставний аналіз, прагматична адаптація.*

ABSTRACT

The bachelor's thesis is devoted to a comprehensive study of the specifics of euphemism functioning in contemporary journalistic discourse and the peculiarities of their translation, based on correlative texts from the Spanish and Ukrainian press.

The relevance of the study is determined by the rapidly growing role of euphemisms in the context of global crises and information wars, which necessitates their adequate reproduction, the decoding of hidden meanings, and the assurance of objectivity in the media space. The object of the study encompasses the structural-semantic and linguo-pragmatic features of euphemisms in bilingual media discourse, while the subject focuses on the translation strategies and lexico-grammatical transformations applied in translating them into Spanish and Ukrainian.

The aim of the thesis is to investigate the specifics of Spanish and Ukrainian media euphemisms to identify translation transformations and find ways to overcome the challenges of their reproduction. To achieve this goal, euphemisms were systematized across the political, economic, social, military, and medical spheres. Additionally, a comparative analysis of thematically similar articles published in Ukrainian and Spanish between 2024 and 2026 was conducted. The application of contextual, discursive, semantic, and comparative analysis methods made it possible to identify three key translation strategies: the preservation of euphemization, its neutralization (de-euphemization), and euphemization proper (the addition of euphemisms).

The results of the study demonstrate that the successful reproduction of euphemisms requires abandoning literal translation in favor of a functional-pragmatic approach through the use of such transformations as functional substitution, modulation, concretization, and descriptive translation. The thesis has significant practical value and can be applied in translation practice, media linguistics, and journalism.

Keywords: *euphemism, media discourse, translation strategies, translation transformations, comparative analysis, pragmatic adaptation.*

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕВФЕМІЗМІВ.....	9
1.1 Визначення поняття евфемізмів та їх класифікація.....	9
1.2 Основні способи та засоби евфемізації.....	14
1.3 Функціонування евфемізмів у перекладацьких дослідженнях.....	17
1.4 Методологія вибірки перекладів зі співвідносних текстів.....	21
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ І.....	25
Розділ ІІ. ШЛЯХИ ВІДТВОРЕННЯ ЕВФЕМІЗМІВ У ТЕКСТАХ	
ІСПАНОМОВНОЇ ТА УКРАЇНОМОВНОЇ ПРЕСИ.....	27
2.1 Тематичні групи евфемізмів у сучасній пресі.....	27
2.2 Стратегії відтворення евфемізмів при перекладі.....	32
2.3 Використання перекладацьких трансформацій для збереження евфемістичного ефекту.....	36
2.4 Труднощі перекладу евфемізмів та способи їх вирішення.....	41
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ ІІ.....	45
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	46
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	48

ВСТУП

Сьогодні, в умовах глобального інформаційного протистояння та мінливої геополітичної ситуації, проблема адекватного перекладу евфемізмів виходить на перший план перекладознавчих досліджень. Ґрунтовне вивчення завуальованої суспільно-політичної лексики та основних засад досягнення її прагматичної еквівалентності в перекладі, дипломатичних кліше та маніпулятивних евфемізмів, що часто з'являються в пресі, сприяє не лише глибокому розумінню прихованих інтенцій іноземних ЗМІ, але й декодуванню пропаганди та протистоянню інформаційній війні. Таким чином дослідження перекладу сучасної евфемістичної лексики та її функціонування в пресі є важливим як для дослідження перекладознавства, так і для розвитку критичного аналізу медіадискурсу.

Кваліфікаційна робота бакалавра присвячена особливостям функціонування евфемізмів у текстах сучасної преси на тлі актуальних суспільно-політичних криз та шляхам їх відтворення у перекладі на матеріалі співвідносних україномовних та іспаномовних видань.

Структура роботи. Робота складається з вступу, двох розділів з висновками до кожного з них, списку використаних джерел, а також додається анотація та резюме іспанською мовою.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю дослідження евфемізації як ключового інструменту сучасного медіапростору, роль якого постійно зростає та трансформується в умовах глобальних політичних викликів і безперервних інформаційних війн. Як наслідок, виникає необхідність функціонально точної передачі цієї лексики. Це є критично важливим кроком для розшифрування прихованих смислів і формування об'єктивного, достовірного інформаційного простору щодо подій в Україні та за її межами.

Проблематика. Теоретичні та прикладні виміри функціонування евфемістичної лексики, а також специфіка її міжмовного відтворення перебувають у фокусі уваги багатьох вітчизняних і зарубіжних мовознавців (зокрема, Ф. Бацевича, О. Селіванової, С.Єрмоленко, К. Аллана, П. Ньюмарка, М. Бейкер та ін.). Попри значну кількість наукових розвідок, механізми

перекладу суспільно-політичних евфемізмів у масмедіа все ще потребують подальшого поглибленого вивчення. Левова частка сучасних перекладознавчих праць у цій царині орієнтована на англо-український мовний вектор, тоді як іспансько-український напрям у контексті медійного дискурсу обійдений належною увагою та містить низку нерозв'язаних питань. Певні грані іспано-українського перекладу пом'якшувальної лексики фрагментарно висвітлювалися в роботах А. Марховської (відтворення евфемізмів в іспаномовній художній прозі) та А. Галайчук (соціально-побутові евфемізми). Проте досі відчувається гострий дефіцит комплексних досліджень, присвячених новітнім політичним, військовим та економічним маскувальним номінаціям, що масово продукуються сучасною пресою. Ця прогалина суттєво ускладнює вироблення ефективних перекладацьких стратегій та заважає адекватній прагматичній адаптації іспаномовних публіцистичних текстів українською мовою.

Мета кваліфікаційної роботи полягає у комплексному вивченні специфіки функціонування евфемістичної лексики в сучасному іспаномовному та україномовному медіадискурсах, у встановленні найефективніших перекладацьких стратегій і трансформацій для її прагматично точного та адекватного відтворення цільовою мовою та визначення труднощів перекладу евфемізмів та способів їх подолання.

Об'єктом дослідження структурно-семантичних та лінгвопрагматичних особливостей евфемізмів у іспаномовній та україномовній пресі.

Предметом дослідження є перекладацькі стратегії та лексико-граматичні трансформації, що застосовуються для відтворення евфемізмів у співвідносних українських та іспанських публіцистичних текстах.

Для досягнення поставленої мети було сформульовано та послідовно вирішено такі **завдання**:

1. З'ясувати теоретичну сутність поняття «евфемізм» та проаналізувати наявні наукові підходи до класифікації евфемістичної лексики;
2. Визначити ключові лінгвістичні способи та різнорівневі засоби, за допомогою яких реалізується процес евфемізації у мові;

3. Дослідити особливості функціонування евфемізмів крізь призму перекладознавчих досліджень;
4. Обґрунтувати методологічну базу та критерії формування вибірки співвідносних іспаномовних та україномовних текстів для проведення практичного аналізу;
5. Виокремити та схарактеризувати провідні тематичні групи евфемізмів, що найактивніше фігурують у сучасному іспаномовному та україномовному медіадискурсах;
6. Виявити основні перекладацькі стратегії та тактики, що застосовуються для адекватного відтворення евфемізмів у текстах преси;
7. Окреслити типові труднощі, які виникають у процесі перекладу евфемізмів і запропонувати способи їх вирішення.

Матеріал дослідження: Для реалізації практичної частини дослідження залучено корпуси співвідносних публіцистичних текстів іспаномовної та україномовної преси, які висвітлюють актуальні суспільно-політичні, економічні та міжнародні події у період з 2024 по 2026 рік. Емпіричну базу формують новинні зведення, аналітичні огляди та репортажі з провідних цифрових видань. З іспаномовного медіапростору для аналізу відібрано матеріали *El País*, *La Razón*, *20 minutos*, *CNN Español*, *BBC News España* та *elEconomista*. Їх зіставлення здійснювалося з публікаціями українських ЗМІ, зокрема *TCH*, *Укрінформ*, *Радіо Свобода*, *Українська правда*, *BBC News Україна* та *Еспресо*.

Наукові методи дослідження:

- Порівняльно-зіставний метод — для виявлення перекладацьких закономірностей, ступеня частотності трансформацій та розбіжностей шляхом паралельного аналізу іспанських оригіналів та їхніх українських відповідників;
- Метод контекстуального та семантичного аналізу — для розкриття внутрішньої структури, прихованих конотацій та глибинного значення евфемізмів і дипломатичних кліше;

- Дискурс-аналіз та прагматичний аналіз — для оцінки ідеологічного впливу текстів, виявлення пропагандистських намірів та визначення міри зумовленості перекладацьких рішень суспільною мораллю чи редакційною політикою;
- Метод суцільної вибірки та систематизації — для акумулювання необхідного емпіричного матеріалу та його розподілу за тематичними категоріями.

Наукова новизна кваліфікаційної роботи обґрунтовується тим, що вона є однією з перших спроб комплексного перекладознавчого аналізу функціонування іспанських евфемізмів у співвідносних українських медіатекстах кризового періоду 2024–2026 років. У дослідженні вперше систематизовано новітні політичні, військові та соціальні маскувальні номінації сучасної іспанської преси та виявлено специфіку їх прагматичної адаптації в українському інформаційному просторі з урахуванням сучасних ідеологічних чинників.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості їх безпосереднього впровадження в професійну перекладацьку, редакторську та журналістську практику під час роботи з міжнародними новинами. Окрім цього, матеріали та висновки дослідження можуть слугувати ефективною базою для викладання університетських дисциплін.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕВФЕМІЗМІВ

1.1 Визначення поняття евфемізмів та їх класифікація

Евфемізація як мовне явище належить до тих категорій, що відображають не лише структурні особливості мови, але й соціокультурну специфіку мовлення. У сучасній лінгвістиці евфемізми розглядаються як один із механізмів вторинної номінації, який забезпечує модифікацію мовної репрезентації дійсності відповідно до комунікативних, етичних та культурних норм. У цьому контексті евфемізація постає як засіб адаптації мовлення до соціально зумовлених норм мовленнєвої поведінки [Бацевич, 2004, с. 34; Селіванова, 2008, с. 52].

Термін *евфемізм* традиційно визначається як мовна одиниця або вираз, що використовується для заміни слова чи поняття, яке з певних причин вважається небажаним, різким або соціально неприйнятним. У вітчизняних лінгвістичних дослідженнях підкреслюється, що евфемізми виконують функції пом'якшення, завуалювання або нейтралізації значення, а також сприяють регуляції комунікативної взаємодії [Бацевич, 2004, с. 34; Єрмоленко, 1999, с. 88].

У класичному розумінні О. Стасюк трактує евфемізм як «вираз, що замінює інший, який може бути образливим, неприємним або надто прямим» [Стасюк, 2011, с. 15]. Подібну позицію поділяє вітчизняна дослідниця Л. Масенко, яка наголошує, що евфемізми є частиною ширшої системи мовної ввічливості та соціальних табу, а їх поява обумовлена прагненням мовців регулювати міжособистісну взаємодію [Масенко, 2010, с. 45].

У межах семантичного підходу евфемізм розглядається як різновид вторинної номінації, що передбачає заміну прямої назви явища на одиницю з модифікованим значенням. З позицій цього підходу евфемізація пов'язана із процесами семантичного зсуву, генералізації та послаблення негативних конотацій [Селіванова, 2008, с. 54]. Евфемізм у такому трактуванні виступає засобом зміни оцінної перспективи, що дозволяє трансформувати сприйняття позначуваного об'єкта.

Прагматичний підхід акцентує увагу на функціональній природі евфемізмів. Відповідно до концепції етикету та культури спілкування Я. Радевича-Винницького, евфемізми розглядаються як інструмент реалізації стратегій позитивної та негативної ввічливості, спрямованих на мінімізацію загрози «обличчю» співрозмовника [Радевич-Винницький, 2006, с. 70]. Водночас у вітчизняній лінгвістиці підкреслюється, що евфемізація виконує регулятивну та оцінно-прагматичну функції, забезпечуючи відповідність мовлення соціальним норм [Бацевич, 2004, с. 36].

У сучасних дослідженнях дедалі більшого значення набуває когнітивний підхід, у межах якого евфемізми інтерпретуються як засіб концептуальної репрезентації дійсності. Згідно з цією перспективою, евфемізми не просто замінюють слова, а модифікують когнітивні моделі сприйняття реальності, формуючи альтернативні способи її інтерпретації [Кочерган, 2010, с. 124].

Особливої уваги заслуговує соціолінгвістичний аспект евфемізації. Як зазначає Л. Масенко, мовні табу та евфемізми є відображенням суспільних норм, цінностей та культурних установок [Масенко, 2010, с. 50]. Евфемізми у цьому контексті виступають маркерами соціальної регуляції мовлення, демонструючи зв'язок мови з соціальними та ідеологічними процесами.

Проблема визначення евфемізмів безпосередньо пов'язана з питанням їх класифікації. У науковій літературі існує кілька підходів до систематизації евфемістичних одиниць. Одним із найпоширеніших є семантичний підхід, який ґрунтується на характері трансформації значення. У цьому випадку виділяють евфемізми пом'якшення, нейтралізації та маскуванню значення [Попова, 2014, с. 32].

У межах структурної класифікації евфемізми поділяються на лексичні, фразеологічні та граматичні. Лексичні евфемізми представлені окремими словами, фразеологічні — сталими виразами, а граматичні — синтаксичними трансформаціями, зокрема пасивними конструкціями та номіналізаціями [Селіванова, 2008, с. 56].

Функціонально-прагматична класифікація передбачає розподіл евфемізмів за їх комунікативною роллю. Відповідно до цього підходу,

евфемізми можуть виконувати пом'якшувальну, маскувальну, маніпулятивну та оцінно-регулятивну функції, що є особливо важливим для аналізу публіцистичного дискурсу [Бацевич, 2004, с. 36].

Окремим напрямом є тематична класифікація евфемізмів, яка враховує сферу їх функціонування. У наукових дослідженнях зазвичай виділяють політичні, економічні, соціальні, військові та медичні евфемізми [Стасюк, 2011, с. 98]. Подібний підхід дозволяє простежити зв'язок евфемізації з соціально значущими сферами мовної комунікації.

У межах тематичної класифікації доцільно виокремити кілька основних груп евфемізмів, які найчастіше репрезентовані в україномовній та іспаномовній пресі.

Найбільш продуктивною сферою функціонування евфемізмів у сучасних медіа є політичний дискурс. У межах політичної комунікації евфемізми використовуються для пом'якшення негативних подій, формування позитивного образу політичних рішень або нейтралізації конфліктних ситуацій. Як зазначає О. Назаренко, політична мова часто використовує непрямі або пом'якшені номінації для впливу на громадську думку [Назаренко, 2019, с. 198].

Наприклад, замість слова «війна» можуть уживатися номінації «збройний конфлікт», «спеціальна операція», «кризова ситуація»; замість «поразка» - «тактичне перегрупування»; замість «репресії» - «посилення контролю». В іспаномовній пресі подібну функцію виконують вирази на кшталт «intervención militar» замість «guerra» або «daños colaterales» замість «жертви серед цивільного населення». Саме політична тематика є однією з найпродуктивніших сфер евфемізації як в українському, так і в іспаномовному медіапросторі.

Значну роль відіграють економічні евфемізми, що функціонують у матеріалах про фінансові кризи, безробіття, інфляцію, скорочення витрат чи персоналу. У журналістському дискурсі такі одиниці дозволяють подати негативні економічні явища у більш нейтральному або пом'якшеному вигляді, що впливає на сприйняття інформації аудиторією.

Так, замість «звільнення працівників» часто використовуються формулювання «оптимізація штату», «скорочення персоналу», «кадрове оновлення»; замість «економічна криза» - «період економічної турбулентності» або «фінансові труднощі»; замість «підвищення цін» - «коригування тарифів». В іспаномовних медіа поширеними є вирази «ajuste presupuestario» замість «скорочення витрат» або «recesión técnica» замість «економічний спад». Такі одиниці дозволяють подати негативні економічні явища у більш нейтральному або пом'якшеному вигляді.

Також у текстах преси активно використовуються соціальні евфемізми, пов'язані з питаннями бідності, міграції, дискримінації, віку, гендеру та фізичних особливостей людини. Їх застосування зумовлене нормами політичної коректності та прагненням уникнути мовної агресії або стигматизації.

Наприклад, замість «бідні» уживається «соціально незахищені верстви населення» або «малозабезпечені»; замість «інваліди» - «люди з інвалідністю»; замість «старі» - «люди поважного віку»; замість «нелегальні мігранти» - «мігранти без документів». В іспаномовній пресі функціонують відповідники на кшталт «personas con discapacidad» або «personas mayores». Їх застосування зумовлене нормами політичної коректності та прагненням уникнути мовної агресії або стигматизації.

Окрему групу становлять військові евфемізми, які особливо актуалізуються в періоди збройних конфліктів. У медіадискурсі вони використовуються для позначення бойових дій, втрат, руйнувань, військових операцій. Подібні номінації нерідко поєднують пом'якшувальну та маніпулятивну функції, що безпосередньо впливає на формування громадської думки.

Так, замість «загибель мирного населення» можуть уживатися формулювання «побічні втрати» або «супутні втрати»; замість «бомбардування» - «повітряна операція»; замість «окупація» - «встановлення контролю». В іспаномовному медіапросторі поширені вирази «operación de estabilización» або «neutralización del objetivo». Подібні номінації нерідко поєднують

пом'якшувальну та маніпулятивну функції, що безпосередньо впливає на формування громадської думки.

Також у пресі трапляються евфемізми медичної тематики, зокрема у матеріалах про пандемії, епідемії, смертність, психічне здоров'я. Їх уживання спрямоване на зменшення емоційної напруги та дотримання етичних норм публічного мовлення.

Наприклад, замість «смерть» часто використовуються формулювання «пішов із життя», «летальний випадок»; замість «психічні розлади» - «особливості ментального здоров'я»; замість «онкологічне захворювання» у публічному дискурсі нерідко вживається узагальнене «важка хвороба». В іспаномовній пресі функціонують вирази «fallecimiento» замість «muerte» або «larga enfermedad» замість конкретного діагнозу. Їх уживання спрямоване на зменшення емоційної напруги та дотримання етичних норм публічного мовлення.

Таким чином, тематична класифікація евфемізмів дозволяє окреслити основні сфери їх функціонування в україномовній та іспаномовній пресі. Найбільш продуктивними для медіадискурсу є політична, економічна, соціальна та військова тематики, що зумовлено суспільною значущістю відповідних явищ. Вагомий внесок у дослідження евфемізації зробили також українські науковці, чийі праці дозволяють уточнити та конкретизувати окремі аспекти функціонування евфемізмів у різних типах дискурсу. Зокрема, у вітчизняній лінгвістиці значна увага приділяється функціонально-прагматичним і перекладацьким особливостям евфемістичних одиниць.

Таким чином, евфемізми являють собою багатовимірне мовне явище, що поєднує семантичні трансформації, прагматичні стратегії та когнітивні механізми. Їх дослідження дозволяє глибше зрозуміти взаємозв'язок мови, мислення та соціальної структури, а також виявити способи, за допомогою яких мовці адаптують мовлення до змінних умов комунікації.

1.2 Основні способи та засоби евфемізації

Евфемізація як універсальний мовний механізм функціонує на різних рівнях мовної системи та реалізується через складну сукупність семантичних, лексичних, словотвірних, граматичних і дискурсивних засобів. У сучасній лінгвістиці евфемізація розглядається не лише як стилістичний прийом, але як когнітивно-прагматичний процес, спрямований на модифікацію сприйняття позначуваної реальності [Бацевич, 2004, с. 34; Селіванова, 2008, с. 52].

Одним із базових механізмів евфемізації є семантична трансформація, що передбачає зміну оцінного або експресивного компонента значення. У межах цього процесу спостерігаються явища семантичного розширення, генералізації, меліорації та десемантизації негативних конотацій. Подібні зрушення є закономірними для розвитку значення слів і зумовлені прагненням мовців уникати прямої номінації соціально чутливих понять [Селіванова, 2008, с. 58].

Семантичні механізми евфемізації включають кілька типових стратегій:

- генералізація значення, за якої конкретне поняття замінюється ширшим або нейтральнішим (напр., «проблеми зі здоров'ям» замість конкретного діагнозу) [Селіванова, 2008, с. 60];
- меліорація, що передбачає ослаблення негативної оцінки (напр., «соціально незахищені верстви» замість «бідні») [Бацевич, 2004, с. 41];
- літота та мінімізація, які знижують інтенсивність негативної характеристики (напр., «не зовсім точна інформація») [Селіванова, 2008, с. 60];
- абстрагування, коли конкретне явище подається у вигляді узагальненої категорії [Бацевич, 2004, с. 41].

Особливе місце серед семантичних засобів посідають метафора та метонімія. У сучасній когнітивній лінгвістиці метафора розглядається як концептуальний механізм переосмислення соціально чутливих явищ [Голубовська, 2004, с. 284]. Метафоричні евфемізми створюють ефект дистанціювання, зменшуючи безпосередній контакт із негативною семантикою. Наприклад, замість «помер» можуть використовуватися вирази «відійшов у вічність» або «пішов із життя».

На лексичному рівні евфемізація реалізується через систему стратегій, пов'язаних із вибором мовних одиниць. Одним із продуктивних засобів є використання запозичень, які сприймаються як стилістично нейтральніші та сприяють зниженню експресивності висловлювання [Єрмоленко, 1999, с. 176].

Наприклад, у медійному дискурсі можуть використовуватися слова «дефолт», «менеджмент», «реструктуризація», які мають менш експресивний характер порівняно з їхніми прямими відповідниками.

До лексичних механізмів евфемізації належать:

- термінологізація, яка формалізує висловлювання та нейтралізує експресивність (напр., «летальний випадок») [Єрмоленко, 1999, с. 90];
- використання абстрактної лексики, що послаблює конкретність негативного змісту (напр., «оптимізація штату») [Бацевич, 2004, с. 42];
- жаргонізація та професіоналізми, які забезпечують внутрішньогрупову евфемізацію [Бацевич, 2004, с. 42];
- перифраз як засіб описового позначення (напр., «люди з інвалідністю») [Селіванова, 2008, с. 62].

Важливим аспектом евфемізації є словотвірні механізми. Евфемістичний ефект може досягатися через:

- афіксацію, що пом'якшує значення (зокрема використання демінутивних або абстрактних суфіксів) [Бацевич, 2004, с. 44];
- скорочення та аббревіації, що приховують небажану семантику і знижують експресивність [Єрмоленко, 1999, с. 93];
- акроніми, які створюють ефект семантичної нейтралізації [Єрмоленко, 1999, с. 93].

На граматичному рівні евфемізація реалізується через синтаксичні трансформації. Одним із найбільш поширених засобів є пасивізація, яка дозволяє зменшити ступінь персоніфікації дії та послабити відповідальність суб'єкта [Шевченко, 2015, с. 240].

Граматичні засоби евфемізації включають:

- номіналізацію, що абстрагує дію та надає висловлюванню формальної тональності [Мацько, 2003, с. 137];

- імперсоналізацію, яка усуває конкретного суб'єкта [Бацевич, 2004, с. 147];
- модальні конструкції, що знижують категоричність твердження [Бацевич, 2004, с. 97].

Номіналізація є одним із ключових інструментів дискурсивної евфемізації, оскільки дозволяє репрезентувати події як абстрактні процеси без чіткої агентної структури [Безугла, 2015, с. 215].

На дискурсивному рівні евфемізація постає як прагматична стратегія, спрямована на мінімізацію комунікативної загрози, підтримання соціальної гармонії та регуляцію міжособистісних відносин [Радевич-Винницький, 2006, с. 74].

У межах критичного дискурс-аналізу евфемізми розглядаються як засоби ідеологічного впливу, здатні маскувати негативні аспекти соціальної реальності та формувати альтернативну оцінну перспективу [Безугла, 2015, с. 118].

Отже, евфемізація являє собою багаторівневий мовний процес, який охоплює семантичні, лексичні, словотвірні, граматичні та дискурсивні механізми. Її функціонування у текстах преси демонструє складну взаємодію між мовною формою, прагматичною інтенцією та соціокультурним контекстом. Дослідження способів і засобів евфемізації дозволяє глибше зрозуміти механізми мовного впливу, стратегії репрезентації реальності та роль мови у конструюванні суспільного дискурсу.

1.3 Функціонування евфемізмів у перекладацьких дослідженнях

Евфемізми у перекладознавстві становлять особливу категорію мовних одиниць, переклад яких вимагає врахування не лише семантичної структури, але й прагматичних, стилістичних та соціокультурних характеристик. Складність перекладу евфемізмів зумовлена їхньою подвійною природою: з одного боку, вони виступають як мовні заміни, з іншого — як дискурсивні інструменти, що регулюють інтерпретацію реальності

У межах теорії перекладу проблема евфемізації безпосередньо пов'язана з поняттям еквівалентності. Еквівалентність не обмежується формальними параметрами, оскільки переклад повинен забезпечувати аналогічний вплив на адресата [Nida, Taber 1982, p. 159] (тут і далі переклад наш. – Ю. Г.). У контексті евфемізації це передбачає відтворення не лише змісту, але й прагматичного ефекту, який включає пом'якшення, соціальну адаптацію та стилістичне регулювання висловлювання [Марховська 2016, с. 87].

Евфемізми належать до тих мовних явищ, де формальна відповідність часто є недостатньою. Переклад прагматично маркованих одиниць потребує орієнтації на функцію висловлювання, а не на його форму [Newmark 1988, p. 124] (тут і далі переклад наш. – Ю. Г.). У цьому аспекті евфемістичні конструкції вимагають функціональної адаптації відповідно до норм мови перекладу [Марховська 2016, с. 92].

Однією з центральних проблем перекладу евфемізмів є культурна асиметрія мовних табу. Табуйовані сфери та ступінь їх соціальної маркованості відрізняються у різних культурах, що ускладнює пряме відтворення евфемістичних одиниць [Baker 2018, p. 233] (тут і далі переклад наш. – Ю. Г.). У зв'язку з цим перекладач повинен реконструювати культурно зумовлений комунікативний ефект [Марховська 2016, с. 95].

У перекладознавчих дослідженнях евфемізми розглядаються в контексті прагматичної адаптації. Переклад має зберігати прагматичну інтенцію тексту навіть за умови структурних або семантичних трансформацій [Hatim, Mason 1997, p. 102] (тут і далі переклад наш. – Ю. Г.). Евфемізація виступає складовою

дискурсивної стратегії, що забезпечує адекватність комунікативного ефекту [Бацевич 2010, с. 45].

Важливим аспектом є проблема втрати евфемістичного ефекту. Прагматична деформація тексту може виникати внаслідок буквального перекладу або ігнорування дискурсивних функцій мовних одиниць [Максименко, 2018, с. 210]. У таких випадках евфемізм може втратити свою пом'якшувальну функцію або набути небажаної експресивності.

У сучасній перекладацькій практиці виділяють основні стратегії перекладу евфемізмів.

1. Використання прямого евфемістичного еквівалента.

Ця стратегія застосовується за наявності функціонально відповідної одиниці та дозволяє зберегти семантичний і прагматичний компоненти. [Попова, 2014, с. 45].

2. Функціональний аналог.

Передбачає використання одиниці з подібним прагматичним ефектом [Радчук, 2018, с. 275].

3. Компенсація.

Дає змогу відтворити втрачений ефект через інші мовні засоби [Карабан, 2004, с. 576].

4. Нейтралізація.

Передбачає зняття евфемістичного компонента у разі культурної невідповідності [Попова, 2014, с. 45].

Вибір перекладацької стратегії пов'язаний із проблемою адекватності перекладу, яка визначається нормами приймаючої культури. Евфемізми виступають маркерами культурної адаптації тексту.

Прагматична еквівалентність є ключовим принципом перекладу евфемізмів, оскільки забезпечує відповідність комунікативного ефекту тексту оригіналу і перекладу.

У публіцистичному дискурсі евфемізми можуть виконувати ідеологічну функцію, впливаючи на інтерпретацію подій та формування громадської думки [Fowler 1991, р. 219] (тут і далі переклад наш. – Ю. Г.).

Переклад евфемізмів пов'язаний із балансуванням між збереженням авторської інтенції та адаптацією до норм приймаючої культури, що відображає природу перекладу як процесу культурного посередництва.

Додаткову складність створює явище «евфемістичного циклу», яке полягає у поступовій втраті евфемізмами їхнього пом'якшувального ефекту та необхідності появи нових заміन [Allan, Burrridge 2006, p. 28] (тут і далі переклад наш. – Ю. Г.).

У сучасних дослідженнях переклад евфемізмів розглядається як процес реконструкції смислів у новому дискурсивному середовищі, де вони виступають елементами прагматичної організації тексту [Hatim, Mason 1997, p. 105] (тут і далі переклад наш. – Ю. Г.).

У дискурс-орієнтованій перспективі евфемізми розглядаються як компоненти комунікативної стратегії тексту, що беруть участь у формуванні його прагматичної цілісності. Переклад у такому підході передбачає не механічне відтворення окремих одиниць, а реконструкцію функціональних відношень між мовними засобами. Евфемізація виступає частиною ширшої системи смислової організації, у якій взаємодіють оцінка, модальність, пресупозиція та ідеологічні параметри дискурсу.

Однією з ключових проблем перекладу евфемізмів є співвідношення експліцитності та імпліцитності. Евфемізми часто функціонують як імпліцитні маркери значення, де прагматичний ефект досягається через непрямість або семантичне дистанціювання. У перекладі можливі як посилення експліцитності, так і збереження імпліцитної структури. Вибір між цими варіантами визначається жанровими нормами, очікуваннями адресата та комунікативною інтенцією тексту.

Суттєве значення має також стилістичний вимір евфемізації. Евфемізми нерідко виконують функцію регулювання тональності, забезпечуючи формальну нейтральність або офіційний характер висловлювання. У перекладі відтворення стилістичного ефекту може вимагати трансформації лексичних або граматичних структур. Це особливо актуально для публіцистичних текстів, де евфемізація часто інтегрована в систему оцінних і риторичних засобів.

У практиці перекладу важливо враховувати можливість прагматичної інтерференції. Евфемістичні одиниці, що мають різний ступінь соціальної маркованості у вихідній та цільовій культурах, можуть спричиняти зміщення смислових акцентів. Наприклад, одиниця, яка у вихідній мові сприймається як нейтральна, у мові перекладу може набувати виразнішого експресивного або оцінного забарвлення. Подібні явища свідчать про необхідність прагматичної корекції перекладу.

Окремий аспект становить проблема ідеологічної адаптації. У медійному дискурсі евфемізація часто пов'язана з репрезентацією соціально значущих подій, де мовні засоби виконують функцію смислового моделювання реальності. Перекладач у таких випадках опиняється в ситуації вибору між збереженням дискурсивної стратегії вихідного тексту та її адаптацією до ідеологічних або культурних норм приймаючої аудиторії.

У сучасному перекладознавстві дедалі більшої ваги набуває концепція інтерпретативного перекладу, у межах якої перекладач розглядається як активний учасник процесу смислотворення. Евфемізми у цьому контексті постають як одиниці, що потребують інтерпретації не лише на мовному, але й на когнітивному та соціокультурному рівнях. Переклад евфемізмів стає процесом реконструкції комунікативної інтенції, а не лише передачі значення.

Таким чином, евфемізми у перекладацьких дослідженнях виявляють складну багатовимірну природу. Їхній переклад передбачає взаємодію семантичних, прагматичних, стилістичних та культурних чинників. Аналіз евфемізації у перекладі дозволяє глибше зрозуміти механізми міжкультурної комунікації, специфіку прагматичної еквівалентності та роль перекладача у процесах дискурсивної адаптації тексту.

4. Методологія вибірки перекладів зі співвідносних текстів

Методологічна організація дослідження евфемізмів у перекладі безпосередньо визначає наукову валідність отриманих результатів. Вивчення евфемістичних одиниць у співвідносних текстах передбачає системний підхід до добору матеріалу, його структуризації та аналізу. У сучасній лінгвістиці та перекладознавстві такі дослідження ґрунтуються на принципах зіставного аналізу, дискурс-орієнтованого підходу та функціональної інтерпретації тексту [Baker, 2018 p. 245].

Поняття співвідносних текстів у перекладознавстві охоплює тексти оригіналу та перекладу, які перебувають у відношеннях функціональної відповідності. Перекладний текст розглядається як вторинна мовна репрезентація, що зберігає структурні та смислові зв'язки з вихідним повідомленням [Hatim, Mason 1997, p. 110] (тут і далі переклад наш. – Ю. Г.). У дослідженнях евфемізації співвідносність текстів має особливе значення, оскільки дозволяє простежити закономірності трансформації прагматично маркованих одиниць.

Формування вибірки матеріалу потребує визначення чітких критеріїв добору текстів, що забезпечують репрезентативність та об'єктивність аналізу. Одним із базових принципів є жанрова однорідність. Оскільки евфемізми функціонально залежать від дискурсивного середовища, дослідження має охоплювати тексти одного функціонального стилю — у цьому випадку публіцистичного [House 2018, p. 221].

Жанрова релевантність передбачає використання текстів преси, які характеризуються високою прагматичною насиченістю, оцінністю та соціальною маркованістю. Медіадискурс є одним із найбільш продуктивних середовищ евфемізації, оскільки активно залучає мовні механізми регуляції суспільного сприйняття [Fowler 1991, p. 215] (тут і далі переклад наш. – Ю. Г.).

Важливим критерієм є тематична співмірність матеріалу. Евфемізація особливо інтенсивно проявляється у сферах соціальної чутливості, зокрема у текстах політичної, економічної, військової та соціальної тематики [Fairclough 2015, p. 318] (тут і далі переклад наш. – Ю. Г.). Тематична узгодженість текстів

дозволяє мінімізувати вплив позамовних чинників та забезпечити коректність зіставного аналізу.

Наступним принципом виступає часова синхронність текстів. Евфемізми мають динамічний характер і залежать від актуальних соціальних норм. Евфемістичні стратегії змінюються разом із суспільними уявленнями та ідеологічними процесами [Allan, BurrIDGE 2006, p. 56] (тут і далі переклад наш. – Ю. Г.). Використання синхронних текстів дозволяє уникнути спотворень, пов'язаних із мовною еволюцією.

Методологія вибірки передбачає також визначення обсягу матеріалу, достатнього для формування узагальнених висновків. У корпусних дослідженнях репрезентативність забезпечується кількісною збалансованістю текстів, що дозволяє виявити закономірності функціонування мовних одиниць у різних комунікативних ситуаціях [Baker 2018, p. 245] (тут і далі переклад наш. – Ю. Г.).

Ключовим етапом є ідентифікація евфемістичних одиниць у вихідних текстах. У сучасних дослідженнях застосовуються декілька методів виявлення евфемізмів:

- контекстуальний аналіз;
- семантичний аналіз;
- прагматичний аналіз;
- дискурс-аналіз.

Контекстуальний аналіз дозволяє встановити функціональну роль мовної одиниці у конкретному мовленнєвому середовищі. Семантичний аналіз спрямований на визначення характеру значеннєвих трансформацій. Прагматичний аналіз виявляє комунікативну інтенцію та ефект евфемізації]. Дискурс-аналіз забезпечує інтерпретацію евфемізмів у ширшому соціокультурному контексті

У дослідженні перекладів евфемізмів центральне місце посідає зіставний метод, який дозволяє простежити відповідність між одиницями оригіналу та перекладу. Як зазначає М. Бейкер, зіставний аналіз є базовим інструментом

дослідження перекладацьких трансформацій [Baker 2018, p. 247] (тут і далі переклад наш. – Ю. Г.).

Зіставний аналіз у цьому контексті охоплює:

- встановлення перекладацьких відповідників;
- визначення типів трансформацій;
- аналіз прагматичних зсувів;
- виявлення функціональних змін.

Особливого значення набуває класифікація перекладацьких трансформацій. Відповідно до підходів П. Ньюмарка та Г. Турі, трансформації можуть мати лексичний, семантичний, граматичний або прагматичний характер [Newmark 1988, p. 125; Toury 2012, p. 79] (тут і далі переклад наш. – Ю. Г.). У випадку евфемізмів найбільш релевантними є прагматичні та стилістичні трансформації.

Методологічна модель дослідження передбачає також використання кількісного аналізу, який дозволяє встановити частотність евфемістичних одиниць, типові стратегії перекладу та домінантні трансформаційні моделі [Munday 2016, p. 15]. Кількісні дані забезпечують емпіричну основу для формування узагальнених висновків.

Важливим аспектом є забезпечення наукової об'єктивності та валідності вибірки. Це передбачає:

- чітке визначення критеріїв добору;
- достатній обсяг матеріалу;
- жанрову та тематичну узгодженість текстів;
- системність процедур аналізу.

Як зазначає П. Ньюмарк, методологічна прозорість є необхідною умовою наукової достовірності перекладознавчих досліджень [Newmark 1988, p. 126] (тут і далі переклад наш. – Ю. Г.).

Методологія аналізу евфемізмів у співвідносних текстах передбачає інтеграцію декількох підходів: семантичного, прагматичного та дискурсивного. Така комплексна модель дозволяє врахувати багатовимірну природу евфемізації та специфіку її функціонування у перекладному тексті.

Отже, вибірка матеріалу та методи аналізу становлять фундамент дослідження, забезпечуючи системність, репрезентативність та наукову обґрунтованість отриманих результатів. Методологія вибірки перекладів зі співвідносних текстів базується на принципах жанрової, тематичної та часової релевантності. Комплексне застосування зіставного, семантичного, прагматичного та кількісного аналізу забезпечує наукову валідність дослідження евфемістичних трансформацій.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1

На основі опрацьованого теоретичного матеріалу доведено, що евфемізми є багатовимірним мовним феноменом, який функціонує на перетині семантики, прагматики, когнітивної лінгвістики та соціолінгвістики. Аналіз наукових підходів дозволив визначити евфемізацію як механізм вторинної номінації, спрямований на модифікацію мовної репрезентації дійсності відповідно до соціокультурних норм. Варіативність трактувань поняття евфемізму підтверджує складну природу цього явища, а відсутність єдиної класифікації свідчить про його функціональну та дискурсивну зумовленість.

Розгляд структурних особливостей явища засвідчив, що евфемізація реалізується через систему різнорівневих мовних засобів, які охоплюють семантичні трансформації, лексичні заміни, словотвірні механізми, граматичні структури та дискурсивні стратегії. Теоретичні розвідки показують, що евфемізми формуються шляхом генералізації, меліорації, метафоризації, термінологізації, перифразування, номіналізації та інших мовних процесів. Комплексність засобів евфемізації підтверджує її системний характер та залежність від прагматичних і соціокультурних параметрів комунікації, особливо у публіцистичному дискурсі.

Вивчення перекладознавчого аспекту дало змогу визначити, що евфемізми виступають прагматично та культурно маркованими одиницями, відтворення яких потребує реконструкції комунікативного ефекту та функціональної ролі цільового тексту. Дослідження доводить, що формальна еквівалентність у передачі евфемізмів є недостатньою, оскільки домінантним критерієм виступає прагматична адекватність. Переклад евфемістичних одиниць передбачає застосування стратегій функціонального аналога, компенсації, адаптації та нейтралізації, що безпосередньо зумовлено культурною асиметрією мовних табу та дискурсивних норм.

Важливим етапом роботи стало обґрунтування методологічних засад дослідження, визначення критеріїв добору матеріалу та принципів формування вибірки співвідносних текстів. Огляд методологічної бази підтверджує, що наукова валідність аналізу евфемізмів забезпечується жанровою, тематичною та

часовою релевантністю текстів, а також комплексним застосуванням зіставного, семантичного, прагматичного, дискурсивного та кількісного методів аналізу. Методологічна прозорість дослідження виступає ключовою умовою об'єктивності та достовірності отриманих результатів.

Загалом теоретичний аналіз дозволив визначити евфемізацію як складний мовний та дискурсивний механізм, що виконує регулятивні, прагматичні та ідеологічні функції у текстах преси та перекладу. Отримані теоретичні положення становлять надійну основу для подальшого емпіричного дослідження евфемістичних одиниць у співвідносних публіцистичних текстах.

Розділ II. ШЛЯХИ ВІДТВОРЕННЯ ЕВФЕМІЗМІВ У ТЕКСТАХ ІСПАНОМОВНОЇ ТА УКРАЇНОМОВНОЇ ПРЕСИ

2.1 Тематичні групи евфемізмів у сучасній пресі (на матеріалі співвідносних іспанських та українських видань)

У сучасному інформаційному суспільстві засоби масової інформації відіграють ключову роль не лише у поширенні новин, але й у формуванні громадської думки та конструюванні реальності [Соломенко, 2022, с. 42]. Зважаючи на потужний вплив масмедіа на суспільство, автори публіцистичних текстів і політичних заяв регулярно вдаються до нівелювання гострих кутів під час висвітлення негативних чи соціально чутливих тем. Головним лексичним засобом такого непрямого перейменування стають *евфемізми*.

Спираючись на тематичну класифікацію (зокрема, за підходом О.С.Стасюка), яку було докладно розглянуто в попередньому розділі нашого дослідження, ми виокремили п'ять найбільш продуктивних категорій: політичні, економічні, соціальні, військові та медичні евфемізми. Матеріалом для нашого практичного аналізу слугують тексти провідних інтернет-видань іспаномовної (El País, La Razón, 20 minutos, CNN Español, BBC News España, elEconomista) та україномовної (ТСН, Укрінформ, Радіо Свобода, Українська правда, BBC News Україна, Еспресо) преси за 2024–2026 роки. Розглянемо детальніше специфіку функціонування кожної тематичної групи.

Найбільш продуктивною сферою функціонування евфемізмів у сучасних медіа є політичний дискурс. Звертаючись до пом'якшувальної лексики, політики та журналісти прагнуть завуалювати гострі проблеми, надати непопулярним рішенням позитивного забарвлення та мінімізувати відкрите протистояння.

Наприклад, для маскування слова «провал» (або «глухий кут») у дипломатичних переговорах іспаномовна преса використовує обтічний евфемізм «*hay un gran entendimiento*» («є велике взаєморозуміння»), який подається в лапках і набуває яскраво вираженого переносного (частково іронічного) значення. Це ілюструє таке речення: «...*desde el Kremlin dijeron que "hay un gran entendimiento" en cuanto a los parámetros a seguir*» [elEconomista, 20.05.2026]. В українському медіапросторі цей же політичний провал ховається

за евфемізмом-запереченням «відсутність конкретних домовленостей». У тексті це звучить так: «Причиною падіння стала відсутність конкретних домовленостей щодо будівництва газопроводу...» [ТСН, 21.05.2026]. Іншим яскравим прикладом є заміна прямого повідомлення про «наслідки бомбардування» на нейтральний термін «razones logísticas» («логістичні причини»): «...las autoridades rusas inicialmente atribuyeron la escasez a "razones logísticas"...» [CNN Español, 25.09.2025]. Аналогічний маскувальний прийом фіксується і в україномовній пресі під час висвітлення цих самих подій. Цитуючи заяви окупаційної влади, українські журналісти також беруть цей політичний евфемізм у лапки, щоб підкреслити його брехливість. Це ілюструє таке речення: «Масштабний дефіцит пального на півострові окупанти традиційно списали на "тимчасові логістичні проблеми"» [Українська правда, 26.09.2025].

Вагоме місце в сучасному інформаційному просторі посідають економічні евфемізми, які використовуються під час висвітлення фінансових криз, інфляції, втрати робочих місць чи скорочення бюджетів. У журналістиці вони допомагають завуалювати економічні проблеми, подаючи їх у нейтральному світлі, що пом'якшує реакцію аудиторії на негативні явища.

Так, замість прямих слів «збідніння» або «зубожіння» іспанська преса використовує макроекономічний евфемізм «pérdida de capacidad económica» («втрата економічної спроможності»). Наприклад: «Nos encontramos en una situación que representa un tsunami de pérdida de capacidad económica para las familias...» [La Razón, 19.05.2026]. Своєю чергою, українські економічні видання для маскуванню слова «збитки» (або «загроза банкрутства») застосовують пом'якшувальний евфемізм «фінансове навантаження». У статті зазначається: «У такому разі здорожчання продукції... може не відбутися, а фінансове навантаження повністю ляже на плечі аграріїв» [ТСН, 26.03.2026].

Не менш поширеними у публіцистиці є соціальні евфемізми, які охоплюють чутливі теми малозабезпеченості, міграційних процесів, вікової та гендерної ідентичності, а також інклюзії. Використання такої лексики продиктоване сучасними вимогами політичної коректності, головною метою

якої є запобігання дискримінації, соціальній стигматизації та будь-яким проявам мовної ворожнечі.

Наприклад, щоб уникнути стигматизованих слів «злидні» або «бідні», іспаномовна преса вживає соціологічний евфемізм «*exclusión social*» («соціальне відчуження»). Це яскраво видно у реченні: «...9,4 millones de personas... se encuentra en situación de exclusión social...» [La Razón, 19.05.2026]. В українській мові замість прямого і стигматизованого слова «бідняки» використовується сталий соціальний евфемізм «*малозабезпечені родини*». У пресі це ілюструється таким реченням: «В уряді анонсували розширення програм фінансової підтримки для малозабезпечених родин, які найбільше відчували на собі наслідки інфляції» [Укрінформ, 14.04.2026].

Окрему, дуже продуктивну категорію становлять військові евфемізми, роль яких актуалізується на тлі збройних протистоянь. Журналісти та політики використовують їх для опису втрат, руйнувань і тактики ведення бою. Ця лексика часто поєднує в собі захисну та маніпулятивну складові, безпосередньо керуючи сприйняттям війни у суспільстві.

Наприклад, замість слів «збройна агресія» або «порушення кордону» використовується обережний евфемізм «*provocación*» («провокація»). Іспанське видання цитує: «*Se desplegaron aviones en respuesta a lo que Tusk describió como una "provocación"*» [BBC News Mundo, 10.09.2025]. Аналогічний евфемізм функціонує і в україномовній пресі, де порушення повітряного простору країн НАТО російськими дронами також називають «провокаціями» для уникнення прямої військової ескалації. Це ілюструє таке речення: «Свою позицію Косіняк-Камиш пояснює тим, що інакше це може слугувати приводом для нових провокацій РФ поблизу польського кордону» [Еспreso, 20.05.2026]. Крім того, прямі слова «знищення» або «бомбардування заводів» маскуються під індустріальними евфемізмами. В іспаномовній пресі це замінюється на фразу «*interrupción del suministro*» («перебої у постачанні»): «*El Kremlin prohíbe la exportación de combustible... por la interrupción del suministro por drones ucranianos*» [CNN Español, 25.09.2025]. В україномовній пресі факт руйнування замінюється евфемізмом «*зупинити виробництво*»: «Практично всі великі

нафтопереробні заводи... були змушені повністю або частково зупинити виробництво пального...» [ТСН, 20.05.2026]

Помітну роль відіграють також медичні евфемізми, що застосовуються у статтях про поширення вірусів, рівень смертності чи ментальне здоров'я. Залучення таких заміників має на меті знизити рівень масової тривожності та забезпечити відповідність медійних текстів суворим етичним стандартам публічної комунікації.

Зокрема, застарілий та стигматизований термін «венеричні хвороби» замінюється нейтральним евфемізмом-аббревіатурою «infecciones de transmisión sexual (ITS)». У статті це звучить так: «En ellos se revela que las infecciones de transmisión sexual (ITS) de origen bacteriano alcanzaron en 2024 sus niveles más altos...» [La Razón, 21.05.2026]. В україномовному медіапросторі цей застарілий термін також витіснений офіційно-нейтральним еквівалентом — «інфекції, що передаються статевим шляхом (ІПСШ)». У пресі це ілюструється таким реченням: «У Європі зафіксували рекордне зростання випадків інфекцій, що передаються статевим шляхом» [ТСН, 16.05.2026]. Іншим показовим прикладом є використання біоетичних евфемізмів. Пряме слово «самогубство» (через хворобу) замінюється іспанською пресою на філософський евфемізм «*muerte digna*» («гідна смерть»): «...en el que se decide el sentido mismo de la existencia y de la muerte digna...» [El País, 19.04.2026]. Українські медіа, висвітлюючи цю ж тему, уникають слова «самогубство», використовуючи клінічний евфемізм «асистована смерть»: «Асистована смерть Кастільйо відбулася у лікарні в Барселоні» [BBC News Україна, 26.03.2026].

Підсумовуючи викладене, можна стверджувати, що функціонування евфемізмів у сучасній іспаномовній та україномовній пресі має чітку тематичну зумовленість. Залежно від сфери застосування — чи то маскування дипломатичних провалів, приховування економічної кризи, чи то дотримання етичних норм у медицині — евфемізми виконують як захисну (пом'якшувальну), так і маніпулятивну функції. Належність евфемістичної одиниці до певної тематичної групи та розуміння її прагматичної мети в контексті статті є ключовим фактором для перекладача. Саме функція

евфемізму визначає вибір релевантної перекладацької стратегії та конкретних лексико-граматичних трансформацій, які будуть детально проаналізовані в наступному підрозділі нашого дослідження.

2.2 Стратегії відтворення евфемізмів при перекладі

У сучасному медійному просторі евфемізми посідають важливе місце як засіб мовного впливу, формування громадської думки та регулювання емоційного сприйняття інформації. У зв'язку з цим переклад евфемізмів становить складний процес, який потребує не лише знання мовних відповідників, а й глибокого розуміння культурного, соціального та політичного контексту [Кошарний, 2025, с. 56].

Проблема перекладу евфемізмів є однією з найактуальніших у сучасному перекладознавстві, оскільки евфемістичні одиниці виконують не лише номінативну, а й оцінну, маніпулятивну та психологічну функції. Перекладачеві необхідно передати не тільки буквальне значення вислову, а й його стилістичне навантаження, прихований зміст та емоційний вплив на читача [Назаренко, 2019, с. 164-166]. Особливо важливим це є у текстах публіцистичного стилю, де вибір мовних засобів безпосередньо впливає на формування суспільного сприйняття подій.

Для подолання цих труднощів у процесі відтворення евфемізмів дослідники виокремлюють кілька основних стратегій та тактик: збереження евфемізації, нейтралізацію (деевфемізацію) та власне евфемізацію [Попова, 2014, с. 218-221]. Вибір конкретного прийому залежить від комунікативної ситуації, прагматичної мети тексту, особливостей цільової аудиторії та ступеня лексико-семантичної еквівалентності між мовами.

Для здійснення перекладацького аналізу слугують тексти онлайн-видань іспаномовної (El País, La Razón, 20 minutos, CNN Español, BBC News España, elEconomista) та україномовної (ТСН, Укрінформ, Радіо Свобода, Українська правда, BBC News Україна) преси за 2024–2026 роки. Практичний перекладацький аналіз здійснюється шляхом зіставлення іспаномовних та україномовних статей, що висвітлюють одну й ту саму подію або мають спільну тематику.

Однією з найбільш поширених є стратегія *збереження евфемізації*. Її сутність полягає у передачі евфемістичного значення за допомогою аналогічного пом'якшеного вислову у мові перекладу. Такий спосіб дозволяє

максимально точно відтворити прагматичний ефект тексту оригіналу та зберегти його стилістичну функцію [Галайчук, 2013, с.232].

Справедливість цієї тези підтверджується на практиці. Зокрема, аналіз фактичного матеріалу доводить, що у суспільно-політичному та новинному дискурсах перекладачі найчастіше вдаються саме до цієї стратегії, щоб зберегти дипломатичний тон, політкоректність або ж передати маніпулятивний характер.

До прикладу, для маскування факту загибелі цивільного населення та руйнування невійськової інфраструктури під час бойових дій іспаномовні медіа використовують евфемізм *«daños colaterales»* (супутня шкода): *«El portavoz militar justificó las víctimas como inevitables "daños colaterales" de la operación...»* [El Mundo, 04.04.2025]. В українському новинному просторі під час висвітлення цих заяв стратегія збереження евфемізації реалізується через аналогічний пом'якшений вислів — *«супутні втрати»*: *«Військовий речник виправдав жертви як неминучі "супутні втрати" під час операції...»* [Укрінформ, 05.04.2025]. Завдяки використанню такого відповідника в українському тексті зберігається абстрактна форма повідомлення та відбувається уникнення прямого, травматичного називання трагедії (наприклад, «загибель мирних жителів»).

Важливою стратегією є також *нейтралізація евфемізму*. Вона застосовується тоді, коли перекладач відмовляється від пом'якшення та передає значення прямо. Причиною такого рішення може бути відсутність відповідника у мові перекладу, ризик втрати змісту або необхідність точнішої передачі інформації [Галайчук, 2013, с.231].

Найяскравіше стратегія нейтралізації проявляється під час перекладу завуальованих політичних кліше, які цитуються іноземними ЗМІ. Так, повідомляючи про удари по військових об'єктах, іспанська преса часто зберігає офіційне російське формулювання і використовує евфемізм *«incidente»* (інцидент): *«El ministerio ruso reportó un "incidente" en la base aérea que provocó un incendio...»* [El País, 15.08.2025]. В українському медіапросторі свідомо відмовляються від збереження цього пом'якшення, вдаючись до деевфемізації: *«Російське міністерство повідомило про вибухи на авіабазі, які*

спричинили пожежу...» [ТСН, 16.08.2025]. Збереження абстрактного слова «інцидент» в українському тексті було б прагматично невиправданим і призвело б до спотворення фактів. Тому нейтралізація тут слугує інструментом відновлення об'єктивної реальності.

Важливою перекладацькою стратегією є також власне евфемізація (або додавання евфемізму). Цей прийом застосовується у випадках, коли вихідне повідомлення містить пряму, не завуальовану лексику, проте під час її відтворення у цільовому медіапросторі відбувається свідоме пом'якшення формулювання відповідно до норм політичної коректності чи дипломатичного етикету. [Гарбовський, 2004, с.544]

До прикладу, під час висвітлення глобальних економічних проблем іспаномовні медіа іноді дозволяють собі використовувати прямолінійні, стигматизуючі кліше, такі як *«países pobres»* (бідні країни) або *«países del Tercer Mundo»* (країни Третього світу): *«La cumbre climática exigió más apoyo financiero para los países pobres...»* [El País, 12.11.2025]. В українському офіційному та медійному дискурсах пряме називання держав «бідними» вважається порушенням дипломатичного тону. Тому під час висвітлення цієї ж новини застосовується стратегія **власне евфемізації** — пряма лексема замінюється на пом'якшений, прийнятний термін **«країни, що розвиваються»**: *«Кліматичний саміт висунув вимоги щодо збільшення фінансової підтримки для країн, що розвиваються...»* [Суспільне, 13.11.2025]. У цьому випадку маскувальний ефект був відсутній у тексті оригіналу, але його було додано в українській статті для адаптації повідомлення до сучасних стандартів міжнародної толерантності.

Таким чином, проведений аналіз фактичного матеріалу доводить, що переклад евфемізмів у текстах іспаномовної та україномовної преси вимагає комплексного підходу. Цей процес виходить за межі суто лінгвістичного пошуку еквівалентів і передбачає обов'язкове врахування прагматичних, соціально-політичних та ідеологічних чинників, притаманних обома медіапросторам.

Отже, переклад суспільно-політичної лексики є складним багаторівневим процесом. Як засвідчило дослідження, основними стратегіями відтворення

евфемізмів у цьому дискурсі виступають збереження евфемізації, її нейтралізація (деевфемізація) та власне евфемізація. Проте успішна практична реалізація провідної з них — стратегії збереження — вимагає від перекладача вмілого володіння різноманітними лексико-семантичними та граматичними прийомами. З огляду на це, детального вивчення потребує використання перекладацьких трансформацій для збереження евфемістичного ефекту, що стане предметом розгляду в наступному підрозділі.

2.3 Використання перекладацьких трансформацій для збереження евфемістичного ефекту

У минулому підрозділі ми проаналізували 3 основні перекладацькі стратегії: збереження евфемізації, нейтралізацію (деевфемізацію) та власне евфемізацію. Однак для реалізації стратегій «**збереження евфемізації**» та «**нейтралізації**» від перекладача вимагається застосування цілого арсеналу лексико-семантичних та граматичних інструментів. Для практичного втілення цього завдання на рівні тексту використовуються перекладацькі трансформації, серед яких найчастотнішими в іспаномовному та україномовному медіадискурсах є калькування, функціональна заміна, модуляція, а також генералізація, конкретизація та описовий переклад [Назаренко, 2019, с. 164-166].

Матеріалом для дослідження перекладацьких трансформацій слугують тексти онлайн-видань іспаномовної (*El País*, *La Razón*, *20 minutos*, *CNN Español*, *BBC News España*, *elEconomista*) та україномовної (*TCH*, *Укрінформ*, *Радіо Свобода*, *Українська правда*, *BBC News Україна*) преси за 2024–2026 роки. Виявлення конкретних лексико-граматичних тактик здійснюється шляхом зіставлення статей, які висвітлюють одні й ті самі події або об'єднані спільною тематикою.

Однією з найпоширеніших тактик збереження евфемістичного ефекту є **калькування**. Вона застосовується тоді, коли формальна структура оригіналу дозволяє адекватно відтворити прихований зміст у цільовій мові без порушення її лексичної та синтаксичної сполучуваності [Сітко, Сера, 2025, с.197].

Наприклад, у медичній іспаномовній пресі для уникнення стигматизації замість застарілого терміна *enfermedades venéreas* («венеричні хвороби») вживається абревіатура ***infecciones de transmisión sexual (ITS)***. У статті видання *La Razón* зазначається: «*En ellos se revela que las infecciones de transmisión sexual (ITS) de origen bacteriano alcanzaron en 2024 sus niveles más altos...*» [La Razón, 21.05.2026]. Українським еквівалентом, який повністю зберігає офіційно-нейтральне забарвлення шляхом калькування, є вислів «**інфекції, що передаються статевим шляхом (ІПСШ)**». У співвідносній статті

українського видання ця фраза перекладена відповідним чином: «У Європі зафіксували рекордне зростання випадків інфекцій, що передаються статевим шляхом» [ТСН, 16.05.2026].

Однак у ситуаціях, де дослівний переклад є неможливим чи прагматично невиправданим, на зміну калькуванню приходить **функціональна заміна**, коли перекладач добирає український відповідник, що виконує аналогічну прагматичну функцію. [Шабас, Шехавцова, 2020, с. 97]

Наприклад, іспанський евфемізм «*hogares con menos recursos*» [20 minutos, 12.04.2026], який вживається для уникнення слова «бідняки», не варто перекладати дослівно як «домогосподарства з меншими ресурсами». Стратегія збереження евфемізації тут досягається через тактику функціональної заміни на сталий український евфемізм «*малозабезпечені родини*»: «В уряді анонсували розширення програм фінансової підтримки для малозабезпечених родин...» [Укрінформ, 14.04.2026]

Поряд із калькуванням та функціональною заміною, ще однією ефективною тактикою відтворення евфемізмів є **модуляція**. Тактика модуляції полягає в логічному зсуві: заміні причини на наслідок або дії на її результат тощо [Горбачова, 2016, с. 417]. У контексті збройних конфліктів для маскування факту вимушеного відступу військ і втрати територій іспаномовні медіа використовують евфемізм «*reubicación estratégica*» (стратегічне переміщення або перебазування): «*El mando militar anunció una "reubicación estratégica" de sus tropas en el frente oriental...*» [CNN Español, 10.11.2025]. В україномовному медіапросторі під час перекладу чи іронічного висвітлення цих заяв факт відступу передається через сталий військовий евфемізм «*відхід на більш вигідні рубежі*»: «Вороже командування назвало втрату позицій плановим "відходом на більш вигідні рубежі"» [Українська правда, 11.11.2025]. В обох випадках перекладачам та журналістам вдається реалізувати стратегію збереження евфемізації, тобто уникнути прямолінійних і стигматизованих лексем «відступ» чи «поразка». Проте досягається це саме завдяки тактиці модуляції. Іспанський вислів фокусується на процесуальності дії (самому факті переміщення — *reubicación*), тоді як український відповідник зміщує семантичний акцент на

наслідок та уявну мету цієї дії (зайняття нових, вигідніших позицій). Таким чином, відбувається зміна логічного вектора опису ситуації, що є класичним проявом модуляції у перекладацькій практиці.

Ще однією дієвою трансформацією є **генералізація (узагальнення)**. Ця тактика передбачає заміну конкретного поняття в оригіналі на більш широке, абстрактне та нейтральне поняття у мові перекладу.

Яскравим прикладом використання генералізації є економічний дискурс, зокрема висвітлення кризових явищ на ринку праці. Так, іспанська преса часто використовує досить конкретні терміни для опису втрати робочих місць, наприклад **«despidos masivos»** (масові звільнення): *«La multinacional anunció despidos masivos en sus filiales europeas debido a la caída de ingresos...»* [elEconomista, 14.02.2025]. В україномовному медіапросторі під час адаптації таких корпоративних новин перекладачі нерідко вдаються до генералізації, замінюючи конкретну негативну дію на ширше, абстрактне поняття — **«кадрова оптимізація»**: *«Мультинаціональна компанія анонсувала масштабну кадрову оптимізацію у своїх європейських філіях через падіння доходів...»* [Укрінформ, 15.02.2025].

Протилежною до генералізації тактикою є **конкретизація**. Цей перекладацький прийом передбачає заміну лексичної одиниці з широким, абстрактним (родовим) значенням в оригіналі на слово чи словосполучення з вузьким, предметним (видовим) значенням у мові перекладу [Гарбовський, 2004, с.545]. У контексті роботи з суспільно-політичним дискурсом конкретизація найчастіше виступає головним лексичним інструментом для стратегії **нейтралізації (деевфемізації)**.

Так у статті, що висвітлює розслідування загибелі засновника компанії Mango Ісака Андіка, наводяться свідчення його сина (головного підозрюваного). Описуючи момент падіння, в іспанському тексті вживається безособовий, максимально узагальнений іменник **«un cuerpo»** (тіло): *«...escuchó un ruido de piedra cayendo, volteó y vio un cuerpo rodando entre los matorrales»* [CNN en Español, 22.05.2026]. Натомість в україномовному виданні під час висвітлення цих самих свідчень вдаються до тактики конкретизації. Абстрактна та

знеособлена лексема замінюється на конкретне слово, що прямо вказує на суб'єкта дії — **«батько»**: *«Джонатан почув позаду шум каміння. Він ішов попереду, однак, озирнувшись, побачив, як **батько** зірвався зі скелі в необгородженій зоні»* [ТСН, 14.05.2026].

Ще одним важливим лексичним засобом відтворення стратегії нейтралізації (деевфемізації) є **описовий переклад**, прийом, за якого лексична одиниця вихідної мови замінюється в тексті перекладу ширшою описовою конструкцією. Цей метод застосовується для повної та адекватної передачі семантики тих елементів, зміст яких неможливо передати одним словом чи коротким еквівалентом. [Шабас, Шехавцова, 2020, с. 98]

У міжнародній практиці МАГАТЕ та європейських ЗМІ для позначення збройних конфліктів традиційно використовуються обтічні дипломатичні евфемізми. Так, в іспанській статті заклик Рафаеля Гроссі до припинення вогню передається через кліше *«cese de las hostilidades»* (дослівно — припинення ворожнечі): *«...reiteró su llamamiento al cese de las hostilidades en el entorno de la planta atómica»* [La Razón, 03.06.2026]. В українському інформаційному просторі дослівний переклад («припинення ворожнечі») звучить недостатньо конкретно та не відображає реальних військових потреб. Тому українські медіа вдаються до описового перекладу, розшифровуючи (експлікуючи) цей дипломатичний термін через розгорнуте пояснення конкретних дій: *«...тривають консультації між сторонами щодо **встановлення локального перемир'я для проведення ремонту ще однієї лінії електропередач**»* [ТСН, 24.02.2026]. Як бачимо, навіть така трансформація як описовий переклад слугує потужним інструментом у руках журналіста та перекладача, дозволяючи зміщувати акценти від дипломатичного маскуванню до констатації фактів. Підсумовуючи розгляд усіх зазначених прийомів, варто зробити загальний висновок щодо їхньої ролі в медіадискурсі.

Отже, результати проведеного аналізу свідчать, що відтворення евфемізмів у текстах преси вимагає від перекладача застосування комплексного арсеналу лексико-семантичних трансформацій. Вибір конкретного

перекладацького прийому не є випадковим, а безпосередньо залежить від обраної стратегії та прагматичної мети цільового тексту.

Для успішної реалізації стратегії збереження евфемізації найефективнішими тактиками виступають калькування, функціональна заміна, модуляція та генералізація. Натомість у випадках, коли редакційна політика вимагає об'єктивності, фактологічної точності або зняття ідеологічних масок, застосовується стратегія нейтралізації (деевфемізації). Як доводить дослідження емпіричного матеріалу, її головними інструментами є конкретизація та описовий переклад. Перехід від розмитих і абстрактних формулювань до чітких видових номінацій чи розгорнутих тлумачень нівелює маскувальний ефект оригіналу, відкриваючи справжню сутність прихованих явищ.

2.4 Труднощі перекладу евфемізмів та способи їх вирішення

Переклад евфемізмів у медійному дискурсі є одним із найскладніших завдань перекладача, оскільки евфемістична одиниця функціонує водночас на декількох рівнях: семантичному, прагматичному та культурному. Втрата або спотворення будь-якого з них веде або до деевфемізації (надто прямолінійного, різкого вислову), або до надмірного пом'якшення, що спотворює зміст повідомлення. На основі зіставлення іспаномовних та україномовних статей провідних видань за 2024–2026 роки було виявлено чотири основні типи труднощів перекладу евфемізмів [Кошарний, 2025, с. 56].

Першою і найпоширенішою перекладацькою проблемою є відсутність прямого відповідника в мові перекладу. Вона виникає тоді, коли іспанський евфемізм настільки вкорінений у культурному або суспільно-політичному контексті мови оригіналу, що будь-який дослівний варіант перекладу виявляється або беззмістовним, або прагматично невідповідним. Яскравим прикладом є соціальний евфемізм «hogares con menos recursos» [20 minutos, 12.04.2026]. Дослівний варіант «домогосподарства з меншими ресурсами» є громіздким і незвичним для української мови, а тому перекладач вдається до функціональної заміни: добирає сталий український евфемізм «малозабезпечені родини». Такий варіант виконує ідентичну прагматичну функцію: уникнення стигматизуючого слова «бідняки» і збереження нейтрального соціологічного тону [Шабас, Кошавцева, 2020, с. 97].

Аналогічний виклик постає і у військовому дискурсі. Іспанський евфемізм «reubicación estratégica» (буквально: стратегічне перебазування) на позначення відступу військ не має прямого і природного українського відповідника, що фіксується у матеріалах іноземних ЗМІ [CNN Español, 10.11.2025]. Дослівний переклад «стратегічне переміщення» є семантично порожнім для українського читача. Рішенням стає модуляція: вибір сталого військового евфемізму «відхід на більш вигідні рубежі», яким українські медіа послуговуються в публікаціях такого типу [Українська правда, 11.11.2025]. Обидва евфемізми приховують реальність поразки, проте досягають цього

різними образними засобами: іспанський акцентує на самій дії переміщення, український — на уявній меті та вигоді нових позицій.

Другим суттєвим **бар'єром** є культурна та політична асиметрія контексту. Вона виникає тоді, коли одна й та сама реалія оцінюється в іспаномовному та україномовному медіапросторах принципово по-різному, а тому евфемізм, прийнятний в одній культурі, виявляється неприйнятним або навіть образливим в іншій. Найяскравіше ця складність виявляється у військовому і політичному дискурсах. Так, іспанська преса, цитуючи офіційні заяви російської сторони, вживає нейтральне слово «*incidente*» (інцидент) для опису вибухів на авіабазі: «*El ministerio ruso reportó un "incidente" en la base aérea que provocó un incendio...*» [El País, 15.08.2025]. Для іспаномовного читача, віддаленого від конфлікту, такий нейтральний термін є прийнятним. Натомість в україномовному медіапросторі збереження цього евфемізму сприймалося б як співучасть у маскуванні фактів. Тому українські медіа вдаються до нейтралізації: «Російське міністерство повідомило про вибухи на авіабазі, які спричинили пожежу...» [ТСН, 16.08.2025]. Деевфемізація тут є не редакційним вибором, а необхідним інструментом точної передачі інформації з огляду на принципово іншу суспільно-політичну позицію аудиторії [Назаренко, 2019, с. 164-166].

Аналогічна асиметрія спостерігається і в політичному дискурсі. Іспаномовні медіа, висвітлюючи дипломатичні провали, використовують обтічне кліше «*hay un gran entendimiento*» («є велике взаєморозуміння»): «...desde el Kremlin dijeron que "*hay un gran entendimiento*" en cuanto a los parámetros a seguir» [elEconomista, 20.05.2026]. В українській пресі цей вислів не відтворюється як евфемізм, а замінюється на пряме констатування провалу переговорів або описовий вираз «відсутність конкретних домовленостей» [ТСН, 21.05.2026]. Відтворення іспанського евфемізму в оригінальній формі в українському контексті було б прагматично невиправданим.

Третьою групою труднощів є метафорична непрозорість евфемізму. Ця проблема виникає тоді, коли пом'якшувальний ефект досягається не нейтральним терміном, а метафорою або перифразою, образна основа яких не

відтворюється в мові перекладу. Ілюстративним прикладом слугує вживання евфемізму «daños colaterales» в іспаномовній пресі: «El portavoz militar justificó las víctimas como inevitables "daños colaterales" de la operación...» [El Mundo, 04.04.2025]. Цей вираз функціонує як усталений військовий термін, що деперсоналізує жертви серед цивільного населення. Дослівний переклад «колатеральні збитки» є нейтральною технічною калькою, проте він звучить чужорідно і незрозуміло для українського читача. Вирішенням є калькування з незначною адаптацією: «супутні втрати», яке зафіксоване в українських медіа і виконує тотожну функцію: збереження абстрактного, деперсоналізованого вислову замість прямого «загибель мирних жителів» [Укрінформ, 05.04.2025].

Окремою і складнішою підгрупою метафоричних евфемізмів є образи, побудовані на спеціальній термінології. Так, медичний евфемізм «muerte digna» («гідна смерть») на позначення евтаназії несе в собі філософський підтекст, що в іспаномовному просторі є вкоріненим у суспільну дискусію навколо біоетики [El País, 19.04.2026]. В українській мові аналогічного усталеного вислову немає, тому медіа вдаються до функціональної заміни: «асистована смерть» — клінічний термін, що зберігає нейтральність і уникає прямого слова «самогубство» [BBC News Україна, 26.03.2026].

Четвертим фактором, що ускладнює роботу перекладача, є ступінь маскувального ефекту та редакційна позиція видання. Навіть коли перекладний відповідник технічно існує, перекладач постає перед дилемою: чи відтворювати евфемізм оригіналу, чи застосовувати нейтралізацію, виходячи з ідеологічної позиції цільового видання. Ця складність особливо гостро виявляється у військовому дискурсі. Іспанська преса відтворює російський евфемізм «interrupción del suministro» («перебої у постачанні») для опису ракетного удару по нафтопереробних заводах: «El Kremlin prohíbe la exportación de combustible... por la interrupción del suministro por drones ucranianos» [CNN Español, 25.09.2025]. Українські медіа не сприймають таке формулювання як нейтральне, тому замість калькування або функціональної заміни застосовується нейтралізація: факт руйнування прямо вказується через вираз «зупинити виробництво»: «Практично всі великі нафтопереробні заводи... були змушені

повністю або частково зупинити виробництво пального...» [ТСН, 20.05.2026]. Вибір між збереженням евфемізму і деевфемізацією тут визначається не мовним, а ідеологічним чинником [Назаренко, 2019, с. 164-166].

Схожа ситуація виникає і в соціально-економічному дискурсі. Іспанська преса вживає конкретний негативний термін «despidos masivos» (масові звільнення): «La multinacional anunció despidos masivos en sus filiales europeas...» [elEconomista, 14.02.2025]. Український перекладач стоїть перед вибором: або зберегти негативну конотацію («масові звільнення»), або піти на поступку корпоративному стилю і застосувати генералізацію «кадрова оптимізація» [Укрінформ, 15.02.2025]. Другий варіант нейтралізує негативну конотацію на рівні перекладу, що є прикладом власне евфемізації, тобто додавання пом'якшення там, де його не було в оригіналі.

Таким чином, переклад евфемізмів у медійному дискурсі є не технічним пошуком лексичних відповідників, а аналітичним завданням, яке потребує розуміння прагматичної мети тексту, культурно-політичного контексту обох медіапросторів і редакційної позиції видання. Окреслені перекладацькі виклики (відсутність прямого відповідника, культурна асиметрія, метафорична непрозорість і редакційна позиція) зумовлюють вибір між стратегіями збереження евфемізації та нейтралізації, а конкретний прийом (калькування, функціональна заміна, модуляція, генералізація, конкретизація або описовий переклад) обирається відповідно до специфіки проблеми та мети цільового тексту [Назаренко, 2019, с. 164-166].

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ II

У другому розділі було здійснено комплексний практичний аналіз функціонування та особливостей перекладу евфемізмів у сучасному медійному дискурсі на матеріалі провідних іспаномовних та україномовних інтернет-видань за 2024–2026 роки. Результати дослідження дозволяють зробити такі висновки:

По-перше, встановили, що евфемістична лексика в сучасній пресі має чітку тематичну організацію. Найбільш продуктивними категоріями є політичні, економічні, соціальні, військові та медичні евфемізми. Залежно від тематичної групи, вони виконують подвійну прагматичну функцію: з одного боку, діють як захисний механізм, а з іншого — виступають потужним маніпулятивним інструментом.

По-друге, з'ясували, що відтворення евфемізмів є багаторівневим комунікативним процесом, який вимагає врахування не лише лінгвістичного, а й широкого екстралінгвістичного контексту. Виокремлено три основні стратегії перекладу такої лексики: стратегію збереження евфемізації, нейтралізації деевфемізації та власне евфемізацію.

По-третє, довели, що для успішної реалізації обраних стратегій перекладачі залучають широкий арсенал лексико-семантичних трансформацій. Для збереження маскувального ефекту оригіналу найчастіше застосовуються калькування, функціональна заміна, модуляція, та генералізація. Натомість деевфемізація досягається переважно через прийоми конкретизації та описового перекладу.

Насамкінець, виявили чотири основні типи перекладацьких викликів, з якими стикається фахівець під час роботи з медійними евфемізмами: відсутністю прямого структурного відповідника, культурно-політичною асиметрією контекстів, метафоричною непрозорістю та впливом ідеології видання. Успішне подолання цих бар'єрів доводить, що такий переклад є складним аналітичним завданням, яке вимагає вміння ювелірно балансувати між авторською інтенцією та нормами українського інформаційного простору.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Підсумовуючи результати проведеного дослідження, можна стверджувати, що в умовах сучасних криз та інформаційних воєн евфемізація перетворилася на ключовий механізм відтворення медіареальності.

На основі опрацювання науково-теоретичної бази встановлено, що евфемізми є складним багатовимірним мовним феноменом, який виконує функцію вторинної номінації. Аналіз різних лінгвістичних підходів — семантичного, прагматичного, когнітивного та соціолінгвістичного — засвідчив, що ці одиниці не лише замінюють табуйовану чи пряму лексику, а й концептуально трансформують сприйняття дійсності адресатом. У сучасному медіадискурсі вона реалізується через багатий арсенал мовних засобів: від семантичних зрушень (генералізації, меліорації, метафоризації) та лексичних заміन (запозичень, перифразів) до граматичних трансформацій (пасивізації, номіналізації). Доведено, що окрім своєї первинної функції (пом'якшення соціально неприйнятних понять), евфемізми в публіцистиці часто набувають маніпулятивного характеру, стаючи потужним інструментом ідеологічного впливу, приховування істини та конструювання альтернативної реальності.

Практичний аналіз емпіричного матеріалу здійснювався шляхом порівняльно-зіставного аналізу співвідносних публікацій іспаномовних та україномовних цифрових видань. Такий методологічний підхід дозволив встановити, що евфемістична лексика має чітку тематичну організацію з найбільшою продуктивністю в політичній, економічній, соціальній, військовій та медичній сферах. Функціонування евфемізмів безпосередньо зумовлене актуальними глобальними кризами та збройними конфліктами, де вони діють як комунікативний щит для зниження суспільної тривожності або як інструмент завуальовування дипломатичних провалів і маскуванню військових втрат.

З'ясовано, що переклад медійних евфемізмів виходить за межі формального словникового пошуку і вимагає глибокої прагматичної адаптації. У процесі відтворення такої лексики перекладачі спираються на три базові стратегії: збереження евфемізації, нейтралізацію або деевфемізацію (та власне евфемізацію). Для їх успішної реалізації залучається арсенал лексико-

семантичних і граматичних трансформацій. Зокрема, збереження маскувального ефекту найчастіше досягається шляхом калькування, функціональної заміни, генералізації та модуляції, тоді як зняття маскування потребує конкретизації та розгорнутого описового перекладу.

Під час роботи зі співвідносними текстами фахівці стикаються з низкою ключових викликів, серед яких лакунарність, культурно-політична асиметрія дискурсів, метафорична непрозорість вихідних одиниць та вплив ідеологічної позиції конкретного видання. Успішне подолання цих труднощів доводить, що адекватний переклад евфемізмів є складним аналітичним завданням. Перекладач виступає не просто мовним посередником, а міжкультурним комунікатором, який філігранно балансує між збереженням авторської інтенції та дотриманням лінгвокультурних, політичних і суспільних норм українського медіапростору.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

I. ТЕОРЕТИЧНІ ДЖЕРЕЛА

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики. Львів : Вид. центр Львів. нац. ун-ту ім. Івана Франка, 2004. С. 34–45.
2. Безугла Л. Р. Прагматика медіадискурсу. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. С. 215–217.
3. Галайчук А. Ю. Художні евфемізми та проблеми їх відтворення у перекладі. *Мовні і концептуальні картини світу* / відп. ред. А. Д. Бєлова. Київ : ВПЦ "Київський університет", 2013. Вип. 46. С. 231–239.
4. Гарбовський Н. К. Теорія перекладу. Київ, 2004. С. 544–545.
5. Голубовська І. О. Етнічні особливості мовних картин світу. Київ : Логос, 2004. 284 с.
6. Горбачова О. А. Особливості перекладу евфемізмів (за матеріалами художньої літератури та мови ЗМІ). *Конференціум АСОУ : зб. наук. тр. та матеріалів наук.-практ. конф.* Одеса, 2016. С. 416–422. URL: <https://journals.oa.edu.ua/Philology/article/view/2402>
7. Єрмоленко С. Я. Стилїстика сучасної української мови. Київ : Вища шк., 2001. С. 88–93.
8. Карабан В. І. Переклад англomовної наукової і технічної літератури. Вінниця : Нова Книга, 2004. 576 с.
9. Кияк Т. Р., Огуй О. Д., Науменко А. М. Теорія та практика перекладу. Вінниця : Нова Книга, 2006. 592 с.
10. Кочерган М. П. Загальне мовознавство. Київ : Академія, 2010. С. 124.
11. Кошарний К. Етика використання евфемізмів в англо-українському перекладі суспільно-політичних текстів. *Folia Philologica*. 2024. № 1. С. 56–64. URL: <https://foliaphilologica.uni.kyiv.ua/index.php/foliaphilologica/article/view/83>
12. Максименко О. В. Лінгвокультурні аспекти перекладу медіатекстів. Одеса : ОНУ, 2018. 210 с.

- 13.Марховська А. Ю. Відтворення евфемізмів в українських перекладах іспаномовної художньої прози : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.16. Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2016. С. 87–95.
- 14.Масенко Л. Т. Нариси з соціолінгвістики. Київ : Вид. дім «КМ Академія», 2010. С. 45–50.
- 15.Мацько Л. І., Мацько О. М. Стилїстика української мови. Київ : Вища шк., 2003. 137 с.
- 16.Назаренко М. Структурно-семантичні особливості евфемізмів та способи їх перекладу з мови оригіналу. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. 2019. № 2(70). С. 164–166. URL: <https://journals.oa.edu.ua/Philology/article/view/2402>
- 17.Попова О. В. Прагматичні особливості перекладу евфемізмів. Дніпро : ДНУ, 2014. С. 32–45, 218–221.
- 18.Радевич-Винницький Я. К. Етикет і культура спілкування. Львів : Сполом, 2006. С. 70–74.
- 19.Радчук В. Д. Переклад і міжкультурна комунікація. Київ : Основи, 2018. 275 с.
- 20.Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми. Полтава : Довкілля-К, 2008. С. 52–62.
- 21.Сітко А. В., Сера А. Особливості перекладу англomовних евфемізмів українською мовою. *Modern Philology*. 2025. 197 с. URL: <https://journals.onmu.in.ua/index.php/modernphilology/article/view/542>
- 22.Стасюк О. С. Соціолінгвальні та функціонально-прагматичні характеристики евфемізмів і дисфемізмів у парламентській комунікації ФРН та Швеції : дис. канд. філол. наук : 10.02.04. Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2011. С. 15.
- 23.Шабас О. А., Шехавцова П. М. Роль евфемізмів в іспаномовних ЗМІ в умовах інформаційно-гібридної війни. 2020. С. 97–98. URL: <https://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/handle/123456789/6874>
- 24.Allan K., Burrige K. Euphemism and Dysphemism: Language Used as Shield and Weapon. New York : Oxford University Press, 1991. P. 35.

- 25.Allan K., Burridge K. Forbidden Words: Taboo and the Censoring of Language. Cambridge : Cambridge University Press, 2006. P. 28–56.
- 26.Baker M. In Other Words: A Coursebook on Translation. London : Routledge, 2018. P. 233–247.
- 27.Chamizo Domínguez P. J. Semantics and Pragmatics of Euphemism and Dysphemism. Berlin : De Gruyter Mouton, 2005.
- 28.Crespo Fernández E. Euphemism and Political Discourse in the British Regional Press. *Brno Studies in English*. 2014. Vol. 40(1). P. 5–26.
- 29.Crespo Fernández E. Sex-Related Euphemism and Dysphemism: An Analysis in Terms of Conceptual Metaphor Theory. *Atlantis*. 2006. Vol. 28(2). P. 95–110.
- 30.Enright D. J. Fair of Speech: The Uses of Euphemism. Oxford : Oxford University Press, 1985. 384 p.
- 31.Fairclough N. Media Discourse. London : Edward Arnold, 1995. 318 p.
- 32.Fowler R. Language in the News: Discourse and Ideology in the Press. London : Routledge, 1991. 219 p.
- 33.Hatim B., Mason I. Discourse and the Translator. London : Routledge, 1997. P. 102–110.
- 34.House J. Translation: The Basics. London : Routledge, 2018. 221 p.
- 35.Munday J. Introducing Translation Studies: Theories and Applications. London : Routledge, 2016. 15 p.
- 36.Newmark P. A Textbook of Translation. New York : Prentice-Hall International, 1988. P. 124–126.
- 37.Nida E. A., Taber C. R. The Theory and Practice of Translation. Leiden : E. J. Brill, 1982. 159 p.
- 38.Rawson H. A Dictionary of Euphemisms and Other Doubletalk. New York : Crown Publishers, 1981.
- 39.Schäffner C. Political Discourse Analysis from the Point of View of Translation Studies. *Journal of Language and Politics*. 2004. Vol. 3(1). P. 117–150.
- 40.Toury G. Descriptive Translation Studies and Beyond. Amsterdam : John Benjamins, 2012. 79 p.

II. ДЖЕРЕЛА ЕМПІРИЧНОГО МАТЕРІАЛУ

41. BBC News Україна. "Людина, яка дратувала багатьох". Що відомо про арешт колишнього заступника глави ОП Андрія Смирнова. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/c145nx7400no>
42. Економічна правда. Акції "Газпрому" обвалилися після візиту Путіна до Китаю. URL: <https://epravda.com.ua/svit/akciji-gazpromu-obvalilisya-pislya-visit-putina-do-kitayu-821884/>
43. Еспресо. Війна з Росією, брехня та замовчування: яку неправду про Другу світову війну сказав Путін на параді у Москві. URL: <https://espresso.tv/viyna-z-rosiyeyu-brekhnya-ta-zamovchuvannya-yaku-nepravdu-pro-drugu-svitovu-viynu-skazav-putin-na-paradi-u-moskvi>
44. Еспресо. Міністр оборони Польщі порадив Україні значно точніше визначати цілі, щоб не створювати загроз безпеці країн НАТО. URL: <https://espresso.tv/svit-ministr-oboroni-polshchi-poradiv-ukraini-znachno-tochnishe-viznachati-tsili-shchob-ne-stvoryuvati-zagroz-bezpetsi-krain-nato>
45. Радіо Свобода. Суд арештував ексзаступника Єрмака Смирнова. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-yermak-sud-zapobizhnyy-zakhid/33756586.html>
46. ТСН. В Україні зросла собівартість продуктів: що здорожчає першим. URL: <https://tsn.ua/groshi/v-ukrayini-zroslo-sobivartist-produktiv-shcho-zdorozchaye-pershymy-3049607.html>
47. ТСН. Європу накрила хвиля сифілісу й гонореї: медики попереджають про наслідки. URL: <https://tsn.ua/svit/yevropu-nakryla-khvylya-syfilisu-y-honoreyi-medyky-poperedzaiut-pro-naslidky-3088538.html>
48. ТСН. Колишнього президента Куби звинуватили у вбивствах. URL: <https://tsn.ua/svit/kolyshnyoho-prezydenta-kuby-zvynuvatyly-u-vbyvstvakh-3088064.html>
49. ТСН. Путін їде до Китаю: у Пекіні назвали головні теми переговорів із Сі Цзіньпіном. URL: <https://tsn.ua/svit/putin-yide-do-kytaiu-u-pekini-nazvaly-holovni-temy-perehovoriv-iz-si-tszinpinom-3086291.html>

- 50.ТСН. Розбиті будинки, багато загиблих та поранених: що відомо про кривавий обстріл Києва та області. URL: <https://tsn.ua/exclusive/rozbyti-budynky-bahato-zahyblykh-ta-poranenykh-shcho-vidomo-pro-kryvavyu-obstril-kyyeva-ta-oblasti-3083366.html>
- 51.ТСН. Сонцезахисні креми викликали нову паніку в мережі: що стало причиною. URL: <https://tsn.ua/zdorovya/sontsezakhysni-kremy-vyklykaly-novu-paniku-v-merezi-shcho-stalo-prychynoiu-2885363.html>
- 52.ТСН. У Польщі зробили несподівану заяву про українські удари по території РФ. URL: <https://tsn.ua/politika/u-polshchi-zrobyly-nespodivanu-zaiavu-pro-ukrayinski-udary-po-terytoriyi-rf-podrobytsi-3087710.html>
- 53.ТСН. Українські дрони паралізували чверть нафтопереробки РФ – Reuters. URL: <https://tsn.ua/zbroya/ukrayinski-drony-paralizuvaly-chvert-naftopererobky-rf-reuters-3088061.html>
- 54.Українська правда. Рашизм: так Україна визначає розв'язану Росією війну. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/03/13/7393238/>
- 55.Українська правда. У Роттердам під суворим санітарним контролем прибуло експедиційне судно Hondius. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2026/05/18/8035182/>
- 56.Укрінформ. Інфляція у США через війну з Іраном сягнула найвищого рівня за останні три роки. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/4122523-inflacia-u-ssa-cerez-vijnu-z-iranom-sagnula-najvisogo-rivna-za-ostanni-tri-roki.html>
- 57.20 Minutos. El negacionismo de las cremas solares puede salir caro: la ciencia desmonta a Marcos Llorente. URL: https://www.20minutos.es/salud/actualidad/negacionismo-cremas-solares-salir-car-desmonta-ciencia-marcos-llorente_6972777_0.html
- 58.20 Minutos. Hondius llega a Rotterdam para su desinfección bajo estrictas medidas sanitarias. URL: https://www.20minutos.es/internacional/hondius-llega-roterdam-para-su-desinfeccion-bajo-estrictas-medidas-sanitarias_6971581_0.html

- 59.BBC News Mundo. Qué hay detrás de las declaraciones sobre los ataques ucranianos dentro del territorio ruso. URL: <https://www.bbc.com/mundo/articles/cvg472zgzkmo>
- 60.CNN en Español. Combustible: Rusia prohíbe exportaciones tras ataques ucranianos con drones. URL: <https://cnnespanol.cnn.com/2025/09/25/mundo/combustible-rusia-prohibe-exportaciones-trax>
- 61.CNN en Español. Acusan al expresidente de Cuba Raúl Castro por el derribo de aviones de Hermanos al Rescate. URL: <https://cnnespanol.cnn.com/2026/05/20/latinoamerica/raul-castro-derribo-avion-cuba-orix>
- 62.Diario AS. Incremento en los peajes en Colombia: Cómo es el plan para ajustar las tarifas. URL: <https://colombia.as.com/actualidad/incremento-en-los-peajes-en-colombia-como-es-el-plan-para-ajustar-las-tarifas-n/>
- 63.DW. "Ruscismo": así define Ucrania la guerra desatada por Rusia. URL: <https://www.dw.com/es/ruscismo-as%C3%AD-define-ucrania-la-guerra-desatada-por-rusia/a-65577401>
- 64.El Economista. La cumbre entre Xi y Putin deja en el aire el proyecto del gasoducto más grande del mundo, el Fuerza de Siberia 2. URL: <https://www.eleconomista.es/economia/noticias/13929824/05/26/la-cumbre-entre-xi-y-putin-deja-en-el-aire-el-proyecto-del-gasoducto-mas-grande-del-mundo-el-fuerza-de-siberia2.html>
- 65.El País. El último bombardeo ruso sobre Kiev causa 24 muertos, entre ellos tres niñas. URL: <https://elpais.com/internacional/2026-05-24/el-ultimo-bombardeo-ruso-sobre-kiev-causa-24-muertos-entre-ellos-tres-ninas.html>
- 66.El País. La inflación en Estados Unidos escala hasta el 3,8% impulsada por el encarecimiento de la gasolina. URL: <https://elpais.com/economia/2026-05-12/la-inflacion-en-estados-unidos-escala-hasta-el-38-impulsada-por-el-encarecimiento-de-la-gasolina.html>
- 67.El País. Una lucidez que desarma. URL: <https://elpais.com/eps/2026-04-19/una-lucidez-que-desarma.html>
- 68.El País. Un tribunal ordena el ingreso en prisión del ex número dos de Zelenski por blanqueo de dinero. URL: <https://elpais.com/internacional/2026-05-14/un->

tribunal-ordena-el-ingreso-en-prision-del-ex-numero-dos-de-zelenski-por-blanqueo-de-dinero.html

69.El País. Putin celebra el Día de la Victoria sin tanques, internet ni casi líderes extranjeros. URL: <https://elpais.com/internacional/2026-05-09/putin-celebra-el-dia-de-la-victoria-sin-tanques-internet-ni-casi-lideres-extranjeros.html>

70.La Razón. Putin aterriza en China decidido a demostrar que la alianza sigue intacta. URL: https://www.larazon.es/internacional/putin-ateriza-china-decenido-demostrar-que-alianza-sigue-intacta_202605196a0bffa7dd62c3164d2f07fd.html

71.La Razón. El coste de la cesta de la compra ahoga a la mitad de los hogares: medidas de corrección del Gobierno. URL: https://www.larazon.es/economia/coste-cesta-compra-ahoga-mitad-hogares-medidas-correccion-gobierno_202605196a0bfee7dd62c3164d2f070c.html

72.La Razón. Explosión de sífilis y gonorrea en Europa: las infecciones de transmisión sexual bacterianas están en récord. URL: https://www.larazon.es/salud/explosion-sifilis-gonorrea-europa-infecciones-transmision-sexual-bacterianas-estan-record_202605216a0ec0c2339dd32ea98c7043.html

73.La Razón. La planta nuclear de Zaporíyia vuelve a perder el suministro eléctrico tras ataque con drones. URL: https://www.larazon.es/internacional/planta-nuclear-zaporíyia-vuelve-perder-suministro-electrico-ataquedrones_202606036a1ff227cb17881aa268c1a7.html

RESUMEN

En el panorama informativo actual, marcado por continuas crisis globales, transformaciones sociales y conflictos asimétricos, el estudio de los eufemismos y la problemática de su trasvase interlingüístico cobra una vital importancia. El auge del discurso periodístico atenuado se debe a la necesidad constante de los medios de comunicación de abordar temas sensibles evitando la alarma social, así como de enmascarar ciertas realidades políticas o económicas. Por lo tanto, el análisis de la traducción de la eufemización en la prensa contemporánea es fundamental tanto para la teoría y práctica de la traducción como para la comprensión crítica del discurso mediático.

El presente trabajo de fin de grado, titulado «Las particularidades del funcionamiento de los eufemismos en textos de la prensa ucraniana e hispanohablante y su traducción (basado en textos correlativos)», adquiere un valor fundamental en la actualidad. Su desarrollo responde a la imperiosa necesidad de desmontar discursos mediáticos engañosos para asegurar un ecosistema informativo transparente, imparcial y desprovisto de manipulaciones.

El objetivo de nuestra investigación radica en examinar la especificidad de los eufemismos mediáticos en español y ucraniano para establecer las estrategias de traducción más eficaces y determinar las vías óptimas para resolver los problemas de su reproducción, teniendo en cuenta los factores semánticos, pragmáticos, funcionales y socioculturales.

El trabajo se divide en dos capítulos: el primero examina los fundamentos teóricos del fenómeno del eufemismo, explorando su naturaleza multidimensional como mecanismo de nominación secundaria. Se detalla la clasificación temática del léxico eufemístico y los múltiples recursos léxicos, gramaticales, semánticos y discursivos (como la generalización, la metáfora, la nominalización o el uso de préstamos) mediante los cuales se materializa este proceso atenuador en la lengua.

Asimismo, se analizan las peculiaridades del funcionamiento de estas unidades en el discurso mediático. Se concluye que los eufemismos periodísticos van mucho más allá de la mera cortesía; a menudo adquieren un marcado carácter manipulador, convirtiéndose en herramientas de influencia ideológica diseñadas para velar fracasos

diplomáticos, camuflar crisis económicas o minimizar pérdidas militares, lo que a veces conduce a la distorsión deliberada de la información.

Para cimentar nuestra base metodológica y teórica, hemos recurrido a los postulados de destacados lingüistas y traductólogos ucranianos (tales como F. Batsevych, O. Selivanova, S. Yermolenko y A. Markhovska), así como a las investigaciones de reconocidos teóricos extranjeros (como P. Newmark, M. Baker, K. Allan, K. Burridge y E. Crespo Fernández), estructurando de este modo un marco analítico sólido para el estudio contrastivo de los textos de partida y de llegada.

Por su parte, en el segundo capítulo se lleva a cabo un análisis práctico y semántico-comparativo de textos correlativos procedentes de destacadas ediciones digitales hispanohablantes (El País, La Razón, 20 minutos, CNN Español, etc.) y ucranianas (TSN, Ukrinform, Ukrainska Pravda, etc.) publicados entre los años 2024 y 2026. Hemos clasificado el material en cinco grupos temáticos principales: políticos, económicos, sociales, militares y médicos. Con fines analíticos, se examinaron los principales métodos de traducción aplicados para conservar o destruir el efecto de enmascaramiento.

Al abordar los eufemismos, el traductor se enfrenta a un complejo dilema pragmático. Su tarea consiste en mantener un equilibrio ético, determinando cuándo es necesario conservar el «escudo» diplomático del texto original y cuándo la objetividad informativa exige llamar a las cosas por su nombre. Entre los principales problemas de la traducción de este léxico del español al ucraniano y viceversa, hemos detectado la falta de equivalentes directos, la profunda asimetría cultural y política de los discursos, la opacidad metafórica de ciertas expresiones y la fuerte influencia de la política editorial de cada medio.

A lo largo de este estudio hemos evidenciado cómo el contexto sociopolítico de la audiencia receptora condiciona la elección traductológica. Por ejemplo, mientras que la prensa internacional a menudo utiliza eufemismos diplomáticos muy abstractos o neutrales al describir acciones militares o crisis, los medios ucranianos —dirigidos a una sociedad profundamente involucrada en el conflicto— tienden a recurrir a la estrategia de deseufemización (concretización y explicitación) para no distorsionar la cruda realidad.

Al mismo tiempo, en el ámbito social y de la inclusión, ambas lenguas muestran una tendencia compartida hacia la eufemización para cumplir con los estándares globales de tolerancia.

A modo de conclusión, la labor del traductor de textos periodísticos en la actualidad es un trabajo profundamente analítico. Los eufemismos pueden tanto suavizar una realidad traumática como manipular la percepción de las masas. Por ello, el profesional actúa como un verdadero mediador intercultural que no se limita a traducir términos aislados, sino que decodifica intenciones pragmáticas, adaptándolas magistralmente a las normas lingüísticas, políticas y éticas del espacio informativo nacional.

La novedad científica de este trabajo reside en que constituye uno de los primeros análisis traductológicos integrales sobre el funcionamiento de eufemismos españoles recientes (políticos, militares, sociales) en textos mediáticos correlativos ucranianos correspondientes al periodo 2024-2026, sistematizando las nuevas nominaciones de enmascaramiento y revelando el impacto de la ideología en su traducción.

El valor práctico de la investigación consiste en que sus conclusiones, estrategias y ejemplos analizados pueden implementarse directamente en la práctica profesional de traductores, redactores y periodistas internacionales, así como servir de base metodológica para la enseñanza de disciplinas universitarias especializadas.